

2015. szeptember 9., szerda

P8_TA(2015)0309

A tevékeny idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évének (2012) értékelése**Az Európai Parlament 2015. szeptember 9-i állásfoglalása a tevékeny idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás 2012-es európai évének végrehajtásáról, eredményeiről és átfogó értékeléséről szóló jelentésről (2014/2255(INI))**

(2017/C 316/15)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évéről (2012) szóló, 2011. szeptember 14-i 940/2011/EU európai parlamenti és tanácsi határozatra ⁽¹⁾,
- tekintettel a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvre ⁽²⁾,
- tekintettel az Európai Unió alapjogi chartájára, különösen annak az idősök jogairól szóló 25. cikkére,
- tekintettel Bizottságnak a tevékeny és egészséges idősor témájára vonatkozó innovációval kapcsolatos, 2015. március 9–10-én megtartott európai csúcstalálkozóáról szóló végleges jelentésére,
- tekintettel a Bizottság 2015. február 23-i, „Az ezüst gazdaság növelése” című háttérdokumentumára,
- tekintettel a tevékeny idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás 2012-es európai évének végrehajtásáról, eredményeiről és átfogó értékeléséről szóló, 2014. szeptember 15-i bizottsági jelentésre (COM(2014)0562),
- tekintettel a Bizottság „2015. évi jelentés a népesség idősödéséről: Gazdasági és költségvetési prognózisok az EU 28 tagállamára vonatkozóan (2013–2060)” című jelentésére (Európai Gazdaság 3|2015),
- tekintettel az etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv (faji egyenlőségi irányelv) és a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (foglalkoztatási egyenlőségi irányelv) alkalmazásáról szóló, 2014. január 17-i bizottsági közös jelentésre (COM(2014)0002),
- tekintettel a Bizottság „Szociális beruházás a növekedés és a kohézió érdekében, többek között a 2014–2020-as időszakra szóló Európai Szociális Alapon keresztül” című, 2013. február 20-i közleményére (COM(2013)0083),
- tekintettel a szociális beruházási csomag 2014. évi végrehajtására vonatkozó bizottsági politikai ütemtervre,
- tekintettel „A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje” című, 2012. február 16-i bizottsági fehér könyvre (COM(2012)0055),
- tekintettel az aktív és egészséges idősor témájával kapcsolatos európai innovációs partnerség stratégiai végrehajtási tervének előreviteléről szóló, 2012. február 29-i bizottsági közleményre (COM(2012)0083),

⁽¹⁾ HL L 246., 2011.9.23., 5. o.⁽²⁾ HL L 303., 2000.12.2., 16. o.

2015. szeptember 9., szerda

- tekintettel „A tevékeny idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve (2012): A következő lépések” című, 2012. december 7-i tanácsi nyilatkozatra,
 - tekintettel a „Megfelelő szociális védelem az idősödő társadalmakban a tartós ápolásra-gondozásra szorulás kivédése érdekében” című 2014. október 10-i, a szociális védelemmel foglalkozó bizottság és a Bizottság által közösen készített jelentésre,
 - tekintettel az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért (Eurofound) 2014. október 31-i „Az egészségügyhöz való hozzáférés válság idején” című jelentésére,
 - tekintettel az idősorral foglalkozó ENSZ-munkacsoport jelenlegi munkájára, melynek célja egy az idős emberek jogainak védelmére irányuló egyezmény létrehozása,
 - tekintettel az Eurofound „Munkavégzési preferenciák 50 után” címmel megjelent megállapításaira (2014),
 - tekintettel az Eurofound „Fenntartható munka: A jobb és hosszabb munkával töltött élet felé” címmel megjelent fókuszdokumentumára (2014. december),
 - tekintettel Európai Parlament Kutatószolgálatá által 2015 márciusában készített „Az aktív idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve (2012)” című mélységi elemzésre,
 - tekintettel „A tevékeny idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve” című, az Ecorys által készített, 2014. április 15-i végleges jelentésre,
 - tekintettel a 2012-es európai év érintettjeit tömörítő koalíció „Útiterv az aktív idősor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évéhez (2012) és azon túlra (EY2012)” című, 2012. december 10-i dokumentumára,
 - tekintettel az Eurobarométer 378. számú „Tevékeny idősor” című, 2012. januári tematikus felmérésére,
 - tekintettel „A válság hatása a kiszolgáltatott helyzetű csoportok ellátáshoz való hozzáférésére” című, 2013. július 4-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
 - tekintettel a megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendjéről szóló, 2013. május 21-i állásfoglalására ⁽²⁾,
 - tekintettel a demográfiai kihívásról és a nemzedékek közötti szolidaritásról szóló, 2010. november 11-i állásfoglalására ⁽³⁾,
 - tekintettel eljárási szabályzata 52. cikkére,
 - tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére (A8-0241/2015),
- A. mivel a tevékeny idősor és a generációk közötti szolidaritás 2012-es európai évének (EY2012) célja a tevékeny idősor értéke tudatosításának erősítése, az információcseré ösztönzése, a tevékeny idősorral kapcsolatos politikák támogatása és az Unió és a tagállamok, valamint az állami és magánszektorban tevékenykedő valamennyi érdekelt fél konkrét fellépéseit szolgáló keret létrehozása volt;
- B. mivel a várakozások szerint 2050-re az EU lakosságának átlagéletkora 50 év fölött lesz;

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0328.

⁽²⁾ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0204.

⁽³⁾ HL C 74. E, 2012.3.13., 19. o.

2015. szeptember 9., szerda

- C. mivel az EU példa nélküli demográfiai, szociális és strukturális változások előtt áll, amelyekkel haladéktalanul foglalkozni kell; mivel a lakosság általános elöregedésével együtt jár az idős emberek és családjuk szociális ellátással, illetve az egészségügygel és a gondozással kapcsolatos igényeinek növekedése, és az Unióban a közszolgáltatások hosszú távú minősége és fenntarthatósága nagyrészt a következő néhány év során végrehajtott intézkedésektől függ;
- D. mivel a várható élettartam növekedését a civilizáció szempontjából nyereségnek, illetve a társadalmi fejlődés egyik tényezőjének kellene tekintetni;
- E. mivel 2006-ban létrejött a Demográfiai Változások elnevezésű régiós hálózat, amely mintegy 40 európai régiót foglal magában, és mivel a hálózat célja, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy milyen fontosak az olyan kihívások az Európai Unió és annak gazdasági és társadalmi kohéziója szempontjából, mint a lakosság elöregedése és számának csökkenése;
- F. mivel az átlagosan egy nőre jutó gyermekek száma az EU-ban alacsonyabb, mint a generációs megújulási küszöbérték, a gazdasági válság szerepet játszik a születési arány csökkenésében, és a várható élettartam 2050-re további öt évvel emelkedhet;
- G. mivel a tevékeny idős kor a 21. század egyik legnagyobb kihívása;
- H. mivel az elöregedés jelenségén felül, számos európai régióban a születési ráta meredek csökkenése eredményeként demográfiai hanyatlásnak lehetünk tanúi, amely a lakosság és a kereső tevékenységet folytatók számának csökkenésével és az idősek és másokra szoruló arányának növekedésével párosul; mivel e jelenségek az érintett régiók vidéki térségeiben még hangsúlyosabban jelennek meg, mivel a vidéki térségekben élők rendszerint elhagyják otthonukat, és a nagy, vagy közepes méretű városokba költöznek;
- I. mivel a tevékeny idős kor és a generációk közötti szolidaritás kulcsfontosságú az Európa 2020 céljainak teljesítése és a versenyképes, virágzó és befogadó Európa megteremtése szempontjából;
- J. mivel a tevékeny idős korral foglalkozó politikák sikere szorosan összefügg egy sor, az uniós polgárok és munkavállalók életciklusa idején kidolgozott, a megkülönböztetésmentességet, a szociális védelmet, a társadalmi integrációt és a közegészségügyet elősegítő szakpolitikával;
- K. mivel az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint az „aktív” szó a társadalmi, gazdasági, kulturális, szellemi és polgári ügyekben való folyamatos részvételre utal, és nem csupán a fizikai tevékenység vagy a munkaerőpiacon való részvétel képességére, és mivel ebből következően az időskori nyugdíjba, illetve a rokkantság vagy betegség miatt nyugdíjba vonulók továbbra is aktívan hozzájárulhatnak családjuk, társaik, közösségük és nemzetük életéhez;
- L. mivel holisztikus megközelítésre van szükség, mely figyelembe veszi azokat a különböző összetevőket, melyek révén a munkavégzés az egész életút során fenntarthatóvá válik mind az egyén, mind a társadalom számára;
- M. mivel a munkavállalók különböző csoportjai különböző munkakörülmények között dolgoznak, és ez foglalkozás-egészségi egyenlőtlenségeket eredményez;
- N. mivel hatalmas szembeötlő különbségek vannak a tagállamok, valamint a regionális és helyi hatóságok között a tevékeny idős korral foglalkozó politikák és az időskori szociális védelemre irányuló politikák, a támogató infrastruktúrák és költségvetési források tekintetében;
- O. mivel a tevékeny és egészségben eltöltött idős kor új társadalmi igényeket teremt, ami diverzifikált – már létező és még létrehozandó, új – közszolgáltatásokba, és természetesen az egészségügybe és az idősgondozásba való beruházást tesz szükségessé, és mivel új lehetőségeket nyit a szabadidő és pihenőidő élvezete és meghosszabbítása tekintetében;

2015. szeptember 9., szerda

- P. mivel a pénzügyi és gazdasági válság közrejátszott az idősök szegénységi szintjének növekedésében, és mivel a szegénység vagy az elszegényedés kockázata és a társadalmi kirekesztés nem csupán egészségügyi kockázatot jelent, hanem el is veszi a tevékeny idős kor megvalósulásának esélyét;
- Q. mivel az Európai Unióban mintegy 125 000 foglalkoztatónyugdíj-alap működik, s ezek megközelítőleg 75 millió európai – az EU munkaképes korú népességének 20 %-a – 2,5 milliárd euró értékű eszköze felett rendelkeznek;
- R. mivel az emberi társadalom egyik alapelve a generációk közötti szolidaritás; mivel, ahogyan a várható élettartam egyre inkább megnövekszik, a generációk közötti kapcsolatok mind fontosabbá válnak; mivel a gazdaságnak és a társadalomnak céljai eléréséhez szüksége van valamennyi generáció élettapasztalatára, elkötelezettségére és elképzeléseire;
- S. mivel az egész életen át tartó tanulásra és sportolásra irányuló programokban való aktív részvétel jelentősen hozzájárul a tevékeny idős kor valódi kultúrájának megteremtéséhez, nem csak azt téve lehetővé a lakosság számára, hogy életük folyamán készségeiket a munkaerőpiac változó igényeihez igazítsák, hanem azt is, hogy eközben egészségesek és aktívak maradjanak, és általánosabb értelemben részt vegyenek a társadalom életében;
- T. mivel az idősebb nők az EU lakosságának 20 %-t teszik ki, és ez az arány a jelenlegi demográfiai tendenciák szerint továbbra is növekedni fog; mivel a legtöbb uniós országban az idősebb nőket nagyobb arányban fenyegeti a szegénység, mint az idősebb férfiakat, ez a nők esetében átlagosan 21 %, míg a férfiak esetében 16 %; mivel a nők és férfiak nyugdíja közötti különbség az EU-ban 39 %;
- U. mivel az elérhető technológiák lehetővé tehetik és megkönnyíthetik a munkaerőpiachoz és a független élethez való hozzáférést és a társadalomban való teljes értékű részvételt; mivel ugyanakkor jelenleg az alapvető digitális készségekkel nem rendelkezők több mint 69 %-a 55 év fölötti; mivel az elérhetőség hiánya, az ikt gyors fejlődése és a csekély digitális jártasság miatt számos idősebb ember és fogyatékossgal élő személy nagy mértékben ki van téve annak a veszélynek, hogy nem tudja teljes mértékben kihasználni a jövőbeli digitális egységes piac előnyeit;
1. elismeri, hogy az 2012-es európai év fontos politikai lendületet adott, és elősegítette a tevékeny idős kor kihívásairól és a generációk közti szolidaritásról szóló vita elindítását Európában;
 2. a nemzedékek közötti méltányosságot a haszon és a terhek generációk közti egyenlő elosztásaként definiálja; úgy véli, hogy a nemzedékek közti funkcionális együttműködés a szolidaritásra épül, és azt a kölcsönös tisztelet, felelősség és egymás iránti gondoskodás alapján kell megvalósítani;
 3. megállapítja, hogy a 2012-es európai év egyedi céljai részben teljesültek, és a legjobb eredményeket a tudatosság fokozása és a rendezvények tekintetében érték el;
 4. megállapítja és üdvözi, hogy a 2012-es európai év rendezvényei és kezdeményezései révén egyértelművé vált, hogy az idősebbek nem jelentenek terhet a gazdaság és a társadalom számára, éppen ellenkezőleg, tapasztalatuk, eredményeik és ismereteik folytan értéket képviselnek;
 5. a 2012-es európai év sikeresen teljesítette azt a célját is, hogy a tevékeny idős kor és a nemzedékek közötti szolidaritás tekintetében mobilizálja az érintett szereplőket; sajnálatosnak tartja azonban, hogy az új hálózatok létrehozásának források, projektek és ötletek az állami szektor, a magánszektor és a civil társadalom közti megosztására irányuló célkitűzése alig hozott eredményt; sajnálja, hogy a szociális partnerek részvétele változó mértékű volt, a magánvállalkozásokat pedig nem tudták jelentősebb arányban elérni; hangsúlyozza a kapacitásépítés szükségességét az idősök társadalmi életben való aktív részvételének előmozdítása érdekében;
 6. üdvözi, hogy a 2012-es európai év elősegítette a tevékeny idős korral kapcsolatos nemzeti politika menetrendek finomhangolását, ösztönözte a bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréjét, növelte a tevékeny idős kort támogató kezdeményezések számát, valamint erősítette az érintettek tudását és készségeit;

2015. szeptember 9., szerda

7. hangsúlyozza, hogy az időssekkel és a demográfiai változásokkal kapcsolatos, megbízható statisztikákra van szükség az időskort támogató célzottabb és hatékony stratégiák kialakítása céljából; felhívja a Bizottságot az idősebbek társadalmi helyzetére, egészségi állapotukra, jogaikra és életszínvonalukra vonatkozó átfogó, minőségi adatgyűjtés biztosítására;
8. úgy véli, hogy rendkívül fontos a 2012-es európai év részeként elindított kezdeményezések folytatása, és hogy e kezdeményezések határozott politikai kötelezettségvállalássá alakuljanak, amelyet konkrét intézkedések követnek a társadalmi befogadás, az aktív részvétel és valamennyi generáció jóléte érdekében, a szubszidiaritás és az arányosság elvének betartása mellett; emlékeztet arra, hogy eredményesen végre kell hajtani az időskorral foglalkozó politikákra vonatkozó uniós jogszabályokat a mind a fiatalabb, mind az idősebb korosztály valamennyi életszféréjében jelenlévő diszkrimináció elleni küzdelem, illetve a diszkrimináció megelőzése céljából;
9. hangsúlyozza, hogy erősíteni kell a döntéshozatali szintből (ideértve az EU-t, a nemzeti, regionális és helyi szinteket), a civil társadalomból és a magánszektorból – ideértve az innovatív és önálló életvitelt támogató termékeket és szolgáltatásokat nyújtó iparágakat is – álló koordinációs háromszöget;
10. felhívja a Bizottságot, hogy készítsen tanulmányt a demográfiai hanyatlásról, amely számos uniós országban egyre több régiót érint, és állítson össze közleményt a problémáról és az európai szinten, tagállami szinten és az érintett régiókban lehetséges intézkedésekről a demográfiai hanyatlás által jelentett kihívás kezelése céljából;
11. hangsúlyozza, hogy a súlyos természeti vagy demográfiai hátrányokkal küzdő régiókat – pl. a ritkán lakott régiókat, szigeteket vagy hegyvidéki térségeket – különösen súlyosan érintik az idősödéssel kapcsolatos problémák, és kevesebb erőforrással és infrastruktúrával rendelkeznek a tevékeny idősor előmozdítására; annak megfontolására szólít fel, hogy az élénkítési tervek hasznosak-e az idősödés problémájának kezelésében, amelyet általában tovább súlyosbítanak a sok érintett régiót ezzel párhuzamosan sújtó elnéptelenedési folyamatok, és amely fenyegetést jelenthet e térségek túlélése szempontjából;
12. sajnálatosnak tartja, hogy a 2012-es európai év viszonylag késői jóváhagyása miatt késtek a szerződéskötések és a végrehajtás, és ennek következtében bizonyos események – például a Seniorforce Day kezdeményezés – nem valósították meg a bennük rejlő lehetőségeket; tudomásul veszi a 2012-es európai év céljaira juttatott, a korábbi európai évek esetében előirányzott összegekhez képest kisebb költségvetést, és az ennek következtében a 2012-es európai év célkitűzéseinek megvalósítására jutó csekélyebb forrásokat;
13. emlékeztet arra, hogy a tevékeny idősor többek közt olyan folyamatként határozható meg, amelynek során az egészségügyi és a társadalmi részvételi lehetőségek optimális módon alakulnak annak biztosításához, hogy az emberek idős korukban is jó életszínvonalon éljenek, és megtartsák korábbi életminőségüket; úgy véli, hogy a tevékeny idősorral foglalkozó politikáknak növelniük kell annak lehetőségét, hogy az emberek életük folyamán fizikailag, szociálisan és mentálisan jól érezzék magukat a jobb társadalmi befogadás és a fokozott társadalmi részvétel érdekében; kiemeli, hogy a tevékeny idősorhoz hozzátartozik a jobb hozzáférés az egészségügyi, a hosszú távú gondozási és szociális szolgáltatásokhoz – amelyek a válság alatt bizonyos esetekben nyomás alá kerültek – illetve az élethosszig tartó tanuláshoz, a társadalmi és kulturális tevékenységekben való részvételhez, aminek következtében jelentősen fejlődik a szociális infrastruktúra, így a napközi ellátóhelyek és lakásotthonok, továbbá fokozódik az életkor alapján történő megkülönböztetés és a sztereotípiák felszámolása, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni fellépés, valamint a tevékeny és egészségben eltöltött idősor értékének nagyobb elismerése;
14. valamennyi tagállam számára azt javasolja, hogy szociális ellátórendszerükön keresztül mozdítsák elő és erősítsék meg az időseket szolgáló, magas minőségű állami infrastruktúrákat (otthonok, napközi ellátóhelyek és otthoni ellátás), ahol az időseket aktív résztvevőknek tekintik és nem azon kezdeményezések passzív alanyainak, amelyekben részt vesznek;
15. úgy véli, hogy ki kell alakítani a demenciával kapcsolatos európai stratégiát, amelynek magába kell foglalnia a páciensek családjának segítségét célzó intézkedéseket, információs kampányokat, figyelemfelhívást és a legjobb gyakorlatok tagállamok közti cseréjét;

2015. szeptember 9., szerda

16. felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg az ötven év fölöttiek körében tapasztalható munkanélküliség, illetve az egyre növekvő mértékű, még a gazdagabb tagállamokban is erősödő hosszú távú munkanélküliség aggasztó problémáját, továbbá a tagállamokkal, a regionális és helyi hatóságokkal, valamint a szociális partnerekkel együtt vizsgálja meg az idősebb munkanélküliek körülményeit és személyes helyzetét, és dolgozzon ki az e kiszolgáltatott csoporthoz tartozó munkavállalók munkaerő-piacon tartását elősegítő hatékony eszközöket, lehetőséget kínálva az élethosszig tartó tanulásra és a készségek fejlesztésére, munkahelyi képzésekre, valamint hozzáférhető és megfizethető tanulmányi programokra, emellett mindenki számára támogassa a generációk közötti képzéseket és a munkahelyi tudásátadást;

17. hangsúlyozza, hogy ezzel összefüggésben mindenekelőtt az olyan programokat kellene fontolóra venni, mint például a „generációs mentorálás”, mely ösztönzi az idősebb szakértők és a fiatal nemzedék közötti eszmecserét a munkahelyen és a képzések során; rámutat, hogy a munkafolyamat során támogatni kell a vegyes életkorú csoportokat, valamint díjazni kell a kiemelkedő projekteket; úgy véli, hogy a tagállamoknak olyan intézkedéseket kellene bevezetniük, amelyek arra ösztönzik a vállalkozásokat, hogy több idősebb munkavállalót alkalmazzanak, továbbá hogy alapvetően az idősebb munkavállalókat nem szabad kedvezőtlenebb bánásmódban részesíteni a szakképzések és továbbképzések során, mint a fiatalabb munkavállalókat; különösen kiemeli a munkahelyek idősebb munkavállalók igényeihez történő igazításának fontosságát és annak jelentőségét, hogy az idősebbek számára biztosítsanak több lehetőséget a részidős munkavégzésre, összhangban a munkavállalói preferenciákkal, és tegyék lehetővé a tovább dolgozni kívánó, illetve arra képes munkavállalók munkával töltött aktív idejének meghosszabbítását; úgy véli, hogy speciális nyugdíjrendszert kellene kialakítani a tartósan munkanélküli idősebbek számára, egyensúlyt teremtve e személyek, illetve a társadalombiztosítási rendszerek társadalmi stabilitás iránti igénye között;

18. sajnálatosnak tartja, hogy az idősebbek még mindig gyakran szembesülnek az életkoron alapuló megkülönböztetéssel, sztereotípiákkal és akadályokkal; ezért felszólítja a tagállamokat, hogy késlekedés nélkül, megfelelően hajtsák végre a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmódról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelvet; megállapítja, hogy a Tanácsnál 2008 óta megrekedt az egyenlő bánásmódról szóló horizontális irányelvre irányuló javaslat⁽¹⁾, és felszólítja a tagállamokat, hogy mielőbb találjanak megoldást a helyzetre;

19. ugyanakkor határozottan elutasítja azt, hogy a tevékeny idősokkal foglalkozó politikákra kizárólag úgy tekintsenek, mint az idősebb munkavállalók foglalkoztathatóságát fenntartó eszközre, és sürgeti a tagállamokat, hogy minden szükséges vizsgálatot végezzenek el és minden erőfeszítést tegyenek meg az életcikluson alapuló szemléletre való átállás és adott esetben a nyugdíjrendszer reformja érdekében, egyúttal mindent tegyenek meg a nyugdíjjal kapcsolatos szabályok stabilizálása érdekében, figyelembe véve az 50 év fölöttiekre vonatkozó, aktuális munkanélküliségi rátákat, mielőtt megváltoztatják a kötelező nyugdíjkorhatárt; hangsúlyozza, hogy abban az esetben, ha kizárólag a várható élettartamhoz kötik a nyugdíjkorhatárt, akkor figyelmen kívül marad a munkaerő-piaci fejlemények jelentősége, és ezért ez az eszköz önmagában nem elegendő az elöregedő társadalom jelentette kihívások leküzdésére; úgy véli, a fentiek helyett a tagállamoknak a munkahelyvédelmi jogszabályaik és a bérek alakítására szolgáló rendszereik révén támogatniuk kellene az idősebbek toborzását, különösen azokat, akik a kötelező nyugdíjkorhatár közelében vannak, mivel a munkanélküliség további negatív hatással járna a nyugdíjból származó jövedelmükre, ezenkívül a tagállamoknak fenntartható szociális védelmi rendszereket kell biztosítaniuk;

20. felszólítja a tagállamokat, hogy mindenki számára, beleértve a munkaviszonyt indokoltan megszakítókat – főként nőket – is, biztosítsák az állami nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát és garantálják az egyéni és megfelelő nyugdíjjövedelmeket az idős kor méltóságának biztosítása érdekében; kiemeli a foglalkoztató nyugdíj-alapok megfelelő felügyeletének és független ellenőrzésének fontosságát a biztonságos és fenntartható nyugdíjak szempontjából;

21. hangsúlyozza, hogy az idősebbeknek meg kell adni a lehetőséget arra, hogy fontos szerepet játszanak családjuk segítségében, és felhívja a figyelmet az idősebbek által végzett értékes önkéntes munkára;

22. hangsúlyozza, hogy az elöregedő európai társadalmak számára fontos jelentősége van az elérhető technológiáknak, és felszólítja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy inkluzív digitális egységes piacra vonatkozó stratégiát, melynek során biztosítja, hogy a hozzáférhetőség a stratégia egészében érvényesüljön és összekapcsolódjon az európai „ezüst gazdaság” ösztönzésével;

⁽¹⁾ Javaslat a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (COM(2008)0426) szóló tanácsi irányelv.

2015. szeptember 9., szerda

23. üdvözli, hogy az 1304/2013/EU rendelet szerint a tevékeny és egészséges idősor az Európai Szociális Alap egyik beruházási prioritása a 2014 és 2020 közötti programozási időszakban; felszólítja a tagállamokat, hogy hatékonyan használják fel az elkülönített forrásokat; emlékeztet arra, hogy a tevékeny idősorkort előmozdító projektek finanszírozása más programok, például az európai strukturális és beruházási alapok, a Horizont 2020, a foglalkoztatás és a szociális innováció európai programja (EaSI), valamint a közegészségügyi program keretében is rendelkezésre áll; szorgalmazza a programok és az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás elősegítését célzó különböző, az EU által rendelkezésre bocsátott eszközök jobb összehangolását, és a Horizont 2020 prioritásaival összhangban felszólít egy „alkalmazott egészség- és aktív idősödésre vonatkozó tudomány” elnevezésű kutatási prioritás létrehozására;

24. felszólítja a tagállamokat, hogy a rendelkezésre álló Európai Szociális Alapot (ESZA), az európai strukturális és beruházási alapokat és a foglalkoztatás és szociális innováció európai programját használják az olyan szervezetek öngyógyító programjainak pénzügyi támogatására, amelyekben idősebb emberek megosztják egymással energiájukat, tudásukat, tapasztalataikat és bölcsességüket és segítenek a rászorulóknak, ezáltal elősegítik az aktív és egészséges idősödést és hosszabb ideig független életmódot folytathatnak;

25. emlékeztet a Bizottság 2010. évi költségvetési felülvizsgálatára, amely az uniós hozzáadott értéket egyik fő alapelveként határozta meg; hangsúlyozza, hogy ennek az elvnek kell valamennyi kiadás és uniós finanszírozás alapját képeznie, különösen kiemeli, hogy az ESZA nem használható a nemzeti megközelítések támogatására, hanem azt az aktív idősödést célzó programok további támogatásának biztosításához kell felhasználni;

26. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy javítsák a tevékeny idősorral kapcsolatos alapok célzottságát és az alapok felhasználásának hatékonyságát; sürgeti továbbá a Bizottságot, hogy vizsgálja meg az elbocsátott középkorú munkavállalók újbóli integrációjának problémáját kezelő új európai pénzügyi eszköz kivitelezhetőségét és hozzáadott értékét;

27. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy olyan teljes körű és megbízható adatokat gyűjtsenek, amelyek lehetővé teszik az ESZA idősebb munkavállalókra fordított kiadásai hatékonyságának értékelését;

28. felszólítja a Bizottságot, hogy értékelje egy olyan új uniós pénzügyi eszköz megvalósíthatóságát és hozzáadott értékét, amely minimumjövédelmet biztosítana a szegénységi küszöb alatt élő valamennyi uniós polgárnak;

29. javasolja a tagállamoknak, hogy dolgozzanak ki és hajtsanak végre olyan közpolitikákat és programokat, amelyek nemcsak a fizikai egészséget javítják, hanem elősegítik a mentális egészséget és a társadalmi kapcsolatokat is;

30. alapvető fontosságúnak tartja annak elősegítését, hogy az Európai Unió alapjogi chartájának 25. cikkében foglaltaknak megfelelően az idősebb emberek a lehető legtovább fenntartsák önálló életvitelüket, az emberközpontú és az igények által vezérelt állami támogatás, segítségnyújtás és gondozási szolgáltatások fejlesztésével és fenntartásával, valamint az e szolgáltatások közötti kapcsolódások javításával; ezért felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsanak megfizethető, elérhető és megkülönböztetésmentes egészségügyi ellátást, és egészségügyi politikáikban helyezték a hangsúlyt a megelőzésre; felszólítja ezért a Bizottságot, hogy hajtsa végre a szociális beruházási csomagot, és továbbra is kiemelt politikai prioritásként kezelje az egészséges idősor és a megfelelő, minőségi hosszú távú gondozás kérdését, elemezze az egészségügy idősek számára való megfizethetőségét, gyűjtsön adatokat a várakozási időről az uniós egészségügyi ellátórendszerekben, valamint adjon a várakozási idő maximumára vonatkozó iránymutatásokat; alapvető fontosságúnak tartja annak előmozdítását, hogy az emberek felelősséget vállaljanak saját egészségükért, jelentősen javuljon az egészségügyre vonatkozó tájékoztatás és a nemzeti motivációs kampányok színvonala, és ösztönzést kapjon az együttműködés az egészséggel kapcsolatos ismeretek terén, hogy az idősek képesek legyenek gondoskodni saját egészségükről; emlékeztet arra, hogy nagyobb figyelmet kell szentelni az innovatív technológiai megoldásoknak és eszközöknek; elismeri a helyi szolgáltatásokra és jogosultságokra vonatkozó hatékony tájékoztatás e cél elérésében betöltött fontosságát;

31. felszólítja a Bizottságot, hogy kövesse nyomon a „Megfelelő szociális védelem az idősödő társadalmakban a tartós ápolásra-gondozásra szorulás kivédése érdekében” című közös jelentés következtetéseit és haladéktalanul nyújtson be konkrét javaslatokat;

2015. szeptember 9., szerda

32. úgy véli, hogy kiemelten kell kezelni az idősebbek családba való beilleszkedését; javasolja a Bizottságnak, hogy vizsgálja meg a családi vállalkozások nyújtotta lehetőségeket, és az idősgondozás terén ehhez kapcsolódó munkát,

33. rámutat, hogy a jobban működő tömegközlekedés az egyik legfontosabb prioritás az idősebbek számára az életkor igényeihez igazított környezet kialakítása⁽¹⁾, a független életvitel támogatása és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés szempontjából; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy javítsák a közlekedési rendszerek hozzáférhetőségét és interoperabilitását;

34. üdvözli a Bizottság „Az ezüst gazdaság növelése” című háttérdokumentumát és ismételten hangsúlyozza az „ezüst gazdaság” továbbfejlesztésének szükségességét, amely az idősödő népesség kívánságait és igényeit elégíti ki az idősödő népességhez, illetve bizonyos termékekhez, szolgáltatásokhoz, innovatív megoldásokhoz és igényekhez kapcsolódó állami és fogyasztói kiadásokból fakadó gazdasági lehetőségek alapján, új munkahelyeket és növekedést eredményezve, egyúttal figyelembe véve a legkiszolgáltatottabb társadalmi-gazdasági csoportok igényeit;

35. megjegyzi, hogy a munkaerő egyoldalú fiatalítása nem vezet több innovációhoz, ezzel szemben a tapasztalat, tudás és készségek pazarlását eredményezi;

36. úgy véli, hogy az időseknek teljes mértékben be kell épülniük a társadalomba, és támogatni kell a mindennapi életben – többek között a közéletben – való részvételüket; úgy véli továbbá, hogy ösztönözni kell a fiatalok és idősek közötti tevékeny párbeszédet és tapasztalatcserét; ebben az összefüggésben hangsúlyozza a nemzedékek közötti projektek szerepét; támogatja emellett az idősebbek méltó és önálló élethez való jogát, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 25. cikke rögzít; továbbá úgy véli, hogy biztosítani kell a fiatal és idős generációk képviselőinek aktív politikai szerepvállalását valamennyi uniós szinten, ahol a generációs érdekekről van szó;

37. felhívja a figyelmet továbbá arra az értékes társadalmi szerepre, amelyet az idősek értékeik és tapasztalataik megosztása és a közösségi életre vonatkozó útmutatásaik révén betöltenek;

38. felszólítja a Bizottságot, a Tanácsot és a tagállamokat, hogy pozitív álláspontot fogadjanak el az ENSZ idősekkel foglalkozó nyílt munkacsoportjában annak biztosítása érdekében, hogy az idősebb polgárok teljes körűen élvezhessék emberi jogukat; felkéri a Bizottságot, hogy szorosan működjön együtt az idősek jogaival foglalkozó független ENSZ-szakértővel és az időseket képviselő egyéb szervezetekkel az Unióban;

39. sajnálatosnak tartja, hogy a foglalkoztatási minták az ideiglenes munkavállalás, a határozott időtartamú munkaviszonyok, a csekély mértékű foglalkoztatás vagy a munkanélküliség miatt egyre változékonyabbak és bizonytalanabbak;

40. üdvözli a 2012-es európai év, illetve az aktív és egészséges időskor témájával kapcsolatos európai innovációs partnerség egyik legfontosabb eredményét, a demográfiai változásról szóló közelgő európai uniós konventet; kéri a Bizottságot, hogy az uniós költségvetésen belül azonosítsa azokat a területeket, amelyeken megtakarítások és hatékonyságnövelés érhető el annak érdekében, hogy pénzügyi támogatást biztosíthasson a konventnek, egy nyitott, nagyméretű és független hálózatnak, amely olyan helyi és regionális érdekeltet tömörít, amelyek – az Egészségügyi Világszervezettel (WHO) együttműködve – elkötelezettek amellyel, hogy az életkor igényeihez igazított környezet elősegítése révén nyújtsanak megoldást az európai demográfiai változásra;

41. felszólítja a Bizottságot, hogy fogadjon el egy, a demokratikus változásra vonatkozó uniós stratégiát a különböző uniós fellépések összehangolására a szinergiák biztosítása és az európai polgárokra gyakorolt pozitív hatás maximalizálása, a gazdaság és a munkahelyteremtés, valamint az idősebbek emberi jogainak valamennyi uniós politikában történő védelme érdekében;

⁽¹⁾ Európai Bizottság (2012). Az Eurobarométer 378. számú „Tevékeny időskor” című tematikus felmérése.

2015. szeptember 9., szerda

42. úgy véli, hogy európai szinten nem kezelik megfelelően a demográfiai kihívásokat, ezért felszólítja a soron következő uniós elnökséget, hogy ismét vegye fel ezt a kérdést az Unió napirendjére és dolgozzon ki határozott politikai válaszokat;
43. hangsúlyozza, hogy a demográfiai változás nem szolgáltatathat ürügyet a szociális jogosultságok és szolgáltatások leépítéséhez;
44. üdvözli a szociális védelemmel foglalkozó bizottság és a Foglalkoztatási Bizottság által kidolgozott, a tevékeny idős kor és a nemzedékek közötti szolidaritás előmozdítására vonatkozó alapelveket; üdvözli különösen a szociális védelemmel foglalkozó bizottság szerepét, hogy lehetővé tette a tagállamok közötti közvetlen tapasztalatcserét, többek között a hosszú távú gondozás és nyugdíjak vonatkozásában;
45. üdvözli a tevékeny idős kor mutatóját, melynek célja, hogy megragadja az idősebbek foglalkoztatásban és a társadalmi életben való aktívabb szerepvállalására és a független életvitelre nyíló lehetőségeket, valamint üdvözli a Bizottság és az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság közösen irányított, folyamatban lévő utódprojektjét; arra ösztönzi a tagállamokat, hogy tüzzenek ki a tevékeny idős kor mutatóin alapuló célokat, melyeket a tevékeny időskorra vonatkozó átfogó stratégiák révén valósítanak meg, illetve kísérjék figyelemmel az e célok irányába történt előrelépéseket;
46. rámutat, hogy az életkor igényeihez igazított környezetek előmozdítása alapvető eszköze az idősebb munkavállalók és munkakeresők támogatásának és a mindenki számára egyenlő lehetőségeket kínáló, befogadó társadalmak előmozdításának; e tekintetben üdvözli a Bizottság és a WHO közös irányítású projektjét, melynek célja a WHO életkor igényeihez alakított városokra vonatkozó globális útmutatójának európai környezethez igazítása;
47. úgy véli, hogy egy, az idősek jogainak védelmére irányuló ENSZ-egyezmény javítani fogja az idősek életminőségét azáltal, hogy egyenlő hozzáférést biztosít számukra a politikához, gazdasághoz, egészségügyi ellátáshoz és kulturális jogokhoz, továbbá fontos platformként szolgálna az időskorról alkotott vélemény globális léptékű átfogó átalakítására;
48. felszólítja a Bizottságot, hogy fogadjon el egy, az idősekkel szembeni rossz bánásmódra vonatkozó cselekvési tervet, figyelembe véve a WeDO partnerség által kidolgozott Hosszú távú gondozás európai minőségi keretrendszerét, és foglalkozzon a gondozásra és támogatásra szoruló idősek jogainak kérdésével;
49. sajnálja, hogy a Bizottság még nem foglalkozott a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény és a fogyatékossgügyi stratégia végrehajtásában tapasztalható életkorbeli egyenlőtlenségekkel; ezért felszólítja a Bizottságot, hogy hívja fel a figyelmet a fogyatékossgal élő idős személyek jogaira és életkoron alapuló, őket sújtó megkülönböztetésre, illetve kezelje azt, és biztosítsa, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény alkalmazása közben ne feledkezzenek meg az idősekről;
50. felhívja a Bizottságot, hogy bocsássa ki a régóta várt akadálymentesítési intézkedéscsomagot annak biztosítása érdekében, hogy a közlekedés, a lakhatás és az ikt-alapú termékek és szolgáltatások – köztük az „ezüst gazdaság” keretében kínáltak is – elérhetőek legyenek az idősebb személyek számára;
51. felhívja a Bizottságot, hogy az európai szemeszter keretében adjon ki országspecifikus ajánlásokat a foglalkoztatás, a nyugdíjak, a társadalmi befogadás és a hosszú távú gondozás vonatkozásában végrehajtott gazdasági reformok megfelelőségéről, fenntarthatóságáról és méltányosságáról; felhívja a Bizottságot, hogy mérje fel jobban a gazdasági reformok szociális hatásait, nevezetesen a lakosság előregedésének összefüggésében;
52. hangsúlyozza az önkéntesség fontosságát, amelyet nem lehet adottnak tekinteni, és amelynek hozzáadott társadalmi értékét jobban figyelembe kellene venni, valamint amely elősegíti az interkulturális tanulást és a generációk közötti szolidaritást, ösztönzi a tevékeny időskort és az egész életen át tartó polgári szerepvállalást, továbbá lehetővé teszi az idősek számára, hogy elkötelezzék magukat a társadalom iránt, és ezáltal javulhasson életminőségük, jólétük és általános egészségi állapotuk; ösztönzi az önkéntes programokban való részvétel rugalmasabb és integratívabb megközelítésének kialakítását;

2015. szeptember 9., szerda

ebben az összefüggésben sajnálattal veszi tudomásul az idősebb önkénteseket támogató Grundtvig program megszakadását; ebben az összefüggésben hangsúlyozza az idősök integrációjának elősegítésén munkálkodó egyesületek európai és transznacionális hálózatának, valamint az állami és magánszervezetek fontosságát, mivel ezek különösen támogatandóak, továbbá sürgeti a Bizottságot, hogy ismerje el azok a sikeres uniós programokat, amelyek a civil részvételt kombinálták az idős embereket bevonó, az Unió egészére kiterjedő csoportos csereprogramokkal;

53. hangsúlyozza, hogy a generációk közti méltányosságra irányuló politikának arra kell törekednie, hogy megteremtse a nyílt és őszinte, nemzedékek közötti párbeszéd folytatásának eszközeit, annak érdekében, hogy mindenki számára előnyös helyzetek jöjjenek létre; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szolidaritás megteremtése érdekében munkálkodjanak intenzíven ezen eszközök létrehozásán;

54. hangsúlyozza a szociális vállalkozások fontosságát, amelyek segítséget nyújtanak az időseket célzó szolgáltatások nyújtásában, egészségük nyomon követésében és a társadalomban való részvételük biztosításában;

55. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamoknak.
